

**בש"פ 5129/14 - העורר בבש"פ 5129/14 והמשיב בבש"פ
6600/14: שלום פילוס נגד המבקשת בבש"פ 6600/14 והמשיבה
בבש"פ 5129/14: מדינת ישראל**

בית המשפט העליון

**בש"פ 5129/14
בש"פ 6600/14**

לפני: כבוד השופט א' שהם

העורר בבש"פ 5129/14 והמשיב שלום פילוס
בבש"פ 6600/14:

נ ג ד

המבקשת בבש"פ 6600/14 מדינת ישראל
והמשיבה בבש"פ 5129/14:

ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי בירושלים,
מיום 1.7.2014, במ"ת 34904-01-14, שניתנה על-ידי
כב' השופט כ' מוסק; ובקשה להארכת מעצר מעבר
לתשעה חודשים לפי סעיף 62 לחוק סדר הדין הפלילי
(סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996

תאריך הישיבה: ט' בחשוון התשע"ה (2.11.2014)

בשם העורר בבש"פ 5129/14 עו"ד איתן להמן
והמשיב בבש"פ 6600/14:

בשם המבקשת בבש"פ 6600/14 עו"ד לינור בן אוליאלי; עו"ד נעימה חנאווי
והמשיבה בבש"פ 5129/14:

החלטה

1. לבית המשפט המחוזי בירושלים הוגש כתב אישום נגד העורר בבש"פ 5129/14 והמשיב בבש"פ 6600/14 (להלן: העורר), אשר מייחס לעורר עבירות מרמה. בכתב האישום מסופר, כי העורר יזם וסייע להצגת מצגי שווא למוסד לביטוח לאומי, על מנת לסייע לאנשים אחרים לקבל קצבת נכות שלא היו זכאים לה.

כתב האישום שהוגש נגד העורר

2. כתב האישום מחזיק שבעה אישומים. האישום הראשון מפרט רשימה של 29 מקרים שבהם פעל העורר להשגת קצבת נכות עבור אנשים שנחזו לבעלי נכות נפשית, בין השנים 2006-2010. עבור חלקו במעשי המרמה, קיבל העורר, בסך הכל, סכום של 250,000 ש"ח לפחות. המרמה נעשתה, בין היתר, באמצעות זיוף חוות דעת של רופאים פסיכיאטרים, התחזות, וכתובת חוות דעת כוזבות בהנחייתו של העורר. על מנת שלא לעורר חשד אצל הרשויות, הנחה העורר את "לקוחותיו" לשנות באופן פיקטיבי את כתובת מגוריהם, כך שהבקשות לקבלת קצבה לא תתרכזנה בוועדה הרפואית בירושלים. עניינו של האישום השני, בפרשה נוספת של התחזות לאדם אחר והופעה בפני רופאים פסיכיאטריים וועדות רפואיות, על מנת שתוענק לאותו אדם קצבת נכות; וזאת בתמורה לתשלום של 50,000 ש"ח שהועבר לידו העורר. באישום השלישי מתואר מקרה דומה, אשר במסגרתו קיבל העורר תמורה בסך 35,000 ש"ח.

3. המעשים המתוארים באישומים 1-3 עוררו חשד כלפי העורר, והוא נעצר ונחקר באזהרה. לאחר שחרורו ממעצר, המשיך העורר במעשיו, והדריך אנשים נוספים כיצד לזכות, במרמה, בקצבת נכות. באישום הרביעי, מתוארת מעורבותו של העורר בארבעה מקרים של תביעות כוזבות לקבלת קצבת נכות, במהלך השנים 2012-2013. בשלב זה, פעל העורר בשיתוף עם ישראל פינטו (להלן: פינטו) ויהודה קרייטמן, שהונחו על-ידו, וסייעו בזיוף מסמכים רפואיים. בחלק מן המקרים, יצר העורר מצג שווא, לפיו אנשים שנחזו כחולים במחלות נפש, קיבלו זריקות ייעודיות לטיפול ב"מחלתם", כביכול.

4. על פי האישום החמישי, לאחר שאדם בשם אברהם סופר (להלן: סופר) פירסם אזהרה מפני המחאות שעליהן חתומים פינטו והעורר, הגיעו השניים לביתו של סופר, במטרה להניא אותו מלעשות מעשים דומים. העורר היכה את סופר, איים עליו, ושבר את המחשב הנייד שלו. באישום השישי נטען, כי המבקש זיף תעודת זהות של אדם אחר, פתח חשבונות בנק על שמו של האחר, ומשך כספים מן החשבונות, בסכום כולל של 76,000 ש"ח. באישום השביעי מסופר, כי במהלך חקירתו של העורר במשטרה, הוא גרם נזק לקיר גבס.

5. בכתב האישום יוחסו לעורר עשרות עבירות של קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, לפי סעיף 415 סיפא לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין); עשרות עבירות של קשירת קשר, לפי סעיף 499(א)(1) לחוק העונשין; ועשרות עבירות של זיוף בכוונה לקבל באמצעותו דבר בנסיבות מחמירות, לפי סעיף 418 סיפא לחוק העונשין. במסגרת האישום הרביעי יוחסו לעורר גם עבירות של שימוש במסמך מזויף, לפי סעיף 420 לחוק העונשין; והתחזות

כאדם אחר, לפי סעיף 441 לחוק העונשין. במסגרת האישום החמישי יוחסו לעורר עבירות של סחיטה בכוח, לפי סעיף 427(א) רישא לחוק העונשין; ושתי עבירות של היזק בזדון, לפי סעיף 452 לחוק העונשין. באישום השביעי יוחסה לעורר עבירה נוספת של היזק בזדון, לפי סעיף 452 לחוק העונשין.

הליכי המעצר

6. המשיבה ביקשה לעצור את העורר עד לתום ההליכים במשפטו. בא-כוח העורר הסכים לקיומן של ראיות לכאורה להוכחת כתב האישום, ובית המשפט המחוזי הורה על קבלת תסקיר מעצר מטעם שירות המבחן, לשם בחינת האפשרות לשחרר את העורר לחלופת מעצר. התסקיר (להלן: התסקיר הראשון) נשא אופי שלילי. שירות המבחן התרשם "כי קיים סיכון ממשי להישנות העבירות וכן להתנהלות מניפולטיבית מול מפקחיו [של העורר] במעצר בית", והמליץ שלא לשחרר את העורר לחלופת מעצר. בהחלטה מיום 27.2.2014, הדגיש בית המשפט המחוזי (כב' השופט כ' מוסק) את המסוכנות הנשקפת מן העורר, להישנות ביצוע עבירות. צוין בהחלטה, כי העורר כבר היה עצור בעבר, אך חזר לסורו לאחר השחרור, ועל כן סבר בית המשפט כי לא ניתן ליתן אמון בעורר. מסוכנותו של העורר, כך נקבע, נלמדת גם מן האישומים החמישי, השישי והשביעי, אשר מעוררים חשש לכך שהעורר יבצע עבירות בתחומים שונים, ולא רק עבירות מרמה במטרה לקבל קצבת נכות. בית המשפט קבע, כי אין בנמצא חלופת מעצר שתסייע בהפגת מסוכנותו של העורר, ועל כן הוחלט להורות על מעצרו של העורר עד לתום ההליכים במשפטו.

7. בהמשך, הגיש העורר לבקשה לעיון חוזר בהחלטה על מעצרו. העורר הציע שתי חלופות מעצר נוספות, ובית המשפט המחוזי הורה לשירות המבחן לבחון את החלופות הללו. במסגרת תסקיר משלים (להלן: התסקיר השני), חזר שירות המבחן על עמדתו לפיה אין מקום לשחרור העורר לחלופת מעצר, ואין בכוחן של החלופות המוצעות להפיג את מסוכנותו של העורר. לאחר שמיעת טענות הצדדים, דחה בית המשפט, בהחלטה מיום 1.7.2014, את הבקשה לעיון חוזר. נקבע, כי לא חל שינוי של ממש מאז ההחלטה לעצור את העורר עד לתום ההליכים המשפטיים בעניינו, והחלופות המוצעות אינן מהוות חלופות ראויות, בנסיבות המקרה.

הערר והבקשה להארכת מעצר

8. על ההחלטה בבקשה לעיון חוזר, הגיש העורר את הערר דנן. בדיון שנערך בערר, טען בא-כוחו של העורר, עו"ד איתן להמן, כי המסוכנות הנשקפת מן העורר איננה ברמה שלא ניתנת להפגה באמצעות חלופת מעצר, ובתי המשפט הורו על שחרור לחלופת מעצר במקרים דומים, וגם בעניינם של מעורבים אחרים בפרשה בה עסקינן. עו"ד להמן טען בנוסף, כי שירות המבחן לא בחן כראוי את החלופות המוצעות, והדגיש כי ההליך בעניינו של העורר צפוי להיות ממושך. בא-כוח המשיבה, עו"ד לינור בן אוליאל, טענה כי ההליך העיקרי מתעכב בעטייה של ההגנה, והדגישה בדבריה את חומרת המעשים המיוחסים לעורר. עו"ד בן אוליאל ציינה את הקושי להורות על שחרורו של העורר לחלופת מעצר, לאחר שאופיין כאדם מניפולטיבי, ונוכח עמדתו השלילית של שירות המבחן ביחס לאפשרות זו.

9. בהחלטה מיום 13.8.2014, מצאתי מקום לבחון את האפשרות לשחרורו של העורר לחלופת מעצר אחרת, אשר טרם נבחנה, והוריתי לעורר להציע "חלופה הדוקה במיוחד". העורר הציע שתי חלופות: אחת, בבית הוריו בנתניה,

בפיקוח אחיו ואחותו; והשניה, בדירת מכרים בירושלים. בשים לב לטענות הצדדים, וחרף התנגדותה של המשיבה, הוריתי לשירות המבחן לבחון את החלופה הראשונה שהוצעה על-ידי העורר. בתסקיר משלים (להלן: התסקיר השלישי), התרשם שירות המבחן כי "החלופה המוצעת אינה תואמת את מצבו ואופי ההשגחה והפיקוח הדרושים", בעניינו של העורר. בתגובה לתסקיר השלישי, טען העורר כי שירות המבחן נגוע ב"דעה קדומה" לגבי העורר, וטען כי מדובר בחלופה ראויה. לחלופין, הוצעה על-ידי העורר חלופה נוספת, בכתובת מסוימת בצפת, בפיקוחו של מר ז'אן.

10. ביני לביני, הגישה המשיבה בקשה להארכת מעצרו של העורר בתשעים ימים נוספים, לפי סעיף 62 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים). בבקשה נטען, כי העורר מסוכן לרכוש הציבור, וכי על המגמתיות בביצוע עבירות המרמה, כמו גם על היעדר מהימנותו של העורר, ניתן ללמוד מעובדות כתב האישום ומתסקירי שירות המבחן. צוין כי לעורר הרשעות קודמות בעבירות של תקיפת שוטר ועבירת סמים. המשיבה הכירה בכך שקצב התקדמות ההליך בעניינו של העורר איננו מיטבי, אך לטענתה, ההגנה היא שגרמה לעיכוב בשמיעת הראיות.

11. ביום 2.11.2014, נערך בפניי דיון בעררו של העורר ובבקשתה של המשיבה, במאחד. בדיון, טען עו"ד להמן, כי חלופת הזמן מאז מעצרו של העורר, יחד עם שחרורם המעורבים הנוספים ממעצר, מצדיק את שחרורו של העורר לאחת מחלופות המעצר אשר עומדות על הפרק. באת-כוח המשיבה, עו"ד נעימה חנאווי, טענה כי אל מול הימשכות ההליך בעניינו של העורר, עומדת על כף המאזניים מסוכנות גבוהה מאד, אשר נשקפת מן העורר. עו"ד חנאווי ציינה, כי נקבעו חמישה מועדים לקיום ישיבות בהליך העיקרי, במהלך חודש נובמבר 2014, ויתכן שייקבעו מועדים נוספים.

דיון והכרעה

12. לאחר שעיינתי במכלול החומר שלפניי, ושמעתי בקשב רב את טענות הצדדים, הגעתי לכלל מסקנה כי דין הערר - להידחות, ודינה של הבקשה להארכת מעצר - להתקבל.

13. על פי המתואר בכתב האישום, מזה מספר שנים הפך העורר את המרמה וההונאה לדרך חיים ולמקור פרנסה. בהעדר מחלוקת לגבי קיומן של ראיות לכאורה, הרי שטיבן של העבירות, היקפן ותיחכומן, מקים עילת מעצר, נוכח המסוכנות הנשקפת מן העורר (בש"פ 2808/14 ברדה נ' מדינת ישראל (7.5.2014); בש"פ 11136/03 מדינת ישראל נ' איטח, פ"ד נח(5) 337 (2003)).

14. נקודת המוצא לדיון, היא להעדיף את שחרורו של העורר לחלופת מעצר, אשר תפיג את המסוכנות הנשקפת ממנו, תוך פגיעה פחותה בחירותו (סעיף 21(ב)(1) לחוק המעצרים). כך בכלל, וכך בנידון דידן. נסיבות ביצוע העבירות מלמדות, אמנם, על חומרה לא מבוטלת, אך לצד זאת, אין מדובר בעבירות שהן מן החמורות בספר החוקים, ולמעט האישומים החמישי והשביעי, עסקין בעבירות רכוש. הנטייה למצוא עבור העורר חלופת מעצר הולמת, זוכה בעניינו למשנה תוקף, נוכח הערכת הצדדים כי ההליך המשפטי נגד העורר צפוי להיות ממושך, ורשימת העדים אשר צורפה לכתב האישום מונה כמעט 250 עדי תביעה. כמו כן, עומדת ברקע הדברים גם העובדה כי שותפיו של העורר שוחררו ממעצר, אך בהקשר זה יצוין, כי לא הוברר מהן העבירות שיוחסו לשותפים אלה, והאם חלקם בפרשה דומה לחלקו של העורר.

15. על יסוד האמור, נעשו מאמצים חוזרים ונשנים, הן בבית המשפט המחוזי והן במסגרת ההליכים דנן, למצוא חלופת מעצר שבכוחה להפיג או לצמצם את החשש לפגיעה ברכוש הציבור ובביטחונו. לשם כך, העורר הציע מספר חלופות שונות, אך שירות המבחן חזר והמליץ שלא לשחרר את העורר, נוכח מאפייניו האישיים ואופיין הבלתי מספק של החלופות שנבחנו. שקלתי בדעתי, האם יש מקום לחזור ולהפנות את המבקש, פעם נוספת, לקבלת תסקיר משלים שבמסגרתו תיבחן החלופה שהוצעה בתגובת העורר מיום 26.10.2014. ואולם, נראה כי חלופה דומה מאד (כתובת ושמו של המפקח זהים), כבר הוצעה על-ידי המבקש בהודעתו לבית המשפט המחוזי מיום 29.5.2014, ושירות המבחן התייחס לחלופה זו במסגרת התסקיר השני.

16. העבירות אשר מיוחסות לעורר בוצעו בהיקף נרחב, בתחכום, ובמקרים רבים מתוך יוזמה של העורר ובאמצעות הפעלתם של אנשים אחרים. מעצרו של העורר, לאחר המעשים המתוארים באישומים 1-3, לא הוביל לשינוי חיובי בדפוסי התנהגותו, וקיים קושי להניח כי מעצרו הנוכחי של העורר יוביל, כשלעצמו, לתפנית המיוחלת. עניין זה מעיב גם על האמון הנדרש ליתן בעורר, לצורך החלטה על שחרורו לחלופת מעצר, וגם הרשעתו הקודמת של העורר בעבירה של תקיפת שוטר, מקשה על כך. בנסיבות אלה, נדרשת, כאמור, חלופה "הדוקה במיוחד", אשר תפיג את המסוכנות הנשקפת מן העורר. חלופה כזו לא נמצאה עד כה, ואינני סבור כי מתקיימים בעניינינו "נימוקים כבדי משקל" אשר מצדיקים לסטות מהמלצתו השלילית של שירות המבחן (בש"פ 8679/13 מדינת ישראל נ' פלוני (1.1.2014)). הניסיון לאתר חלופה ראויה לא צלח, ולפיכך, אין מנוס מלדחות את הערר שהגיש המבקש, ולהורות כי העורר ימצא במעצר עד לתום ההליכים המשפטיים נגדו.

17. במסגרת הדיון בבקשה להארכת מעצרו של העורר בתשעים ימים נוספים, ראיתי ליתן משקל מיוחד, בנוסף לשיקולים המפורטים לעיל, לשאלת קצב ההתקדמות של ההליך. כאמור, מדובר בהליך אשר על פי התחזית הנוכחית, צפוי להיות ממושך, נוכח אופיים של האישומים וכמותם. עניין זה מעורר קושי, בנסיבות העניין, ולכך יש להוסיף כי על פני הדברים, לא נקבעו די מועדים לישיבות בתקופת ההארכה הנוכחית. מאידך גיסא, מדובר, בשלב זה, בהארכה ראשונה, ומטבע הדברים קצב התקדמותו של ההליך ייבחן במסגרת דיון בבקשה נוספת להארכת מעצר, ככל שיהיה צורך בהגשתה. בשים לב למכלול נסיבות העניין, ובפרט לנוכח היעדר חלופת מעצר הולמת הנראית לעין, נוטות כפות המאזניים אל עבר התוצאה של הארכת מעצרו של העורר.

18. אשר על כן, הערר בבש"פ 5129/14 נדחה, והבקשה בבש"פ 6600/14 מתקבלת. מעצרו של העורר יוארך בתשעים ימים נוספים, החל מיום 17.10.2014 או עד למתן פסק דין בת"פ 34899-01-14 בבית משפט המחוזי בירושלים, לפי המוקדם. לצד התוצאה אליה הגעתי, אציע לבית המשפט המחוזי לקבוע מועדים נוספים לישיבות במהלך תקופת ההארכה הנוכחית.

ניתנה היום, י"א בחשוון התשע"ה (4.11.2014).

ש ו פ ט